سرمقاله

گسست اجتماعی در طبقه متوسط

محمد محمدی / پژوهشگر اجتماعی

● شاید برای خیلی از ما، روایت زندگی نه با سال‌های تقویم، که با نام کوچه‌ها و محله‌ها ورق می‌خورد. واقعیت این است که در شلوغی این شهر بی‌در و پیکر، خانه فقط چهار دیواری و سقف نیست؛ خانه همان جایی است که زندگی روزمره‌مان در آن قد می‌کشد، خاطره‌ها لای دیوارهایش رسوب می‌کنند و انگار بخشی از شخصیت ما در آجر به آجر آن جان می‌گیرد.

بسیاری از آدم‌ها وقتی می‌خواهند از خودشان بگویند، ناخودآگاه به جایی اشاره می‌کنند که در آن زیسته‌اند؛ به محله‌ای که در آن به نام و اعتباری شناخته می‌شدند، به خیابانی که امتداد هویتشان شده بود و به آن شبکه انسانی که دور و برشان شکل گرفته بود. به همین خاطر، وقتی خانواده‌ای دیگر توان ماندن در خانه‌ای متناسب با جایگاهش را ندارد یا ناچار به کوچ اجباری می‌شود، قصه فقط یک جابه‌جایی ساده مکانی نیست. بلکه نوعی گسست پدیدارشناسانه در زیست جهان فرد است. در واقع، با هر عقب‌نشینی جغرافیایی، بخشی از سرمایه نمادین و منزلت اکتسابی فرد فرو می‌ریزد. بحران مسکن در ایران معاصر، پیش از آنکه یک چالش معیشتی باشد، عرصه فرسایش سیستماتیک طبقه متوسط فقیر است؛ فرآیندی که در آن، فرد با از دست دادن «مکان» خود، در واقع پیوندش را با پایگاه اجتماعی و شبکه روابطی که هویتش را قوام می‌داد، از دست می‌دهد و دچار نوعی بی‌سرزمینی طبقاتی می‌شود.

مفهوم طبقه متوسط فقیرشده در اینجا به معنای شکل گیری یک طبقه مستقل نیست. این مفهوم بیشتر به قشری درون طبقه متوسط اشاره دارد که در اثر تحولات اقتصادی و تورم‌های مزمن، بخشی از سرمایه اقتصادی خود را از دست داده است. بنابراین، این گروه همچنان بسیاری از ویژگی‌های فرهنگی و ذهنی طبقه متوسط را حفظ کرده است، اما دیگر توان اقتصادی لازم را برای بازتولید همان سبک زندگی ندارد. نتیجه این وضعیت نوعی موقعیت برزخی است؛ موقعیتی که در آن افراد از نظر هویتی خود را همچنان متعلق به طبقه متوسط می‌دانند، اما امکانات مادی لازم برای تثبیت این موقعیت در دسترس آنان نیست.

در اینجا چارچوب نظری پیر بوردیو می‌تواند به فهم دقیق‌تر این وضعیت کمک کند. بوردیو در آثار خود از جمله کتاب تمایز نشان می‌دهد که موقعیت اجتماعی افراد بر اساس ترکیبی از گونه‌های مختلف سرمایه شکل می‌گیرد. سرمایه اقتصادی تنها یکی از این ابعاد است و در کنار آن سرمایه فرهنگی و سرمایه اجتماعی نیز نقش تعیین کننده‌ای دارند. در بسیاری از خانواده‌های طبقه متوسط فقیرشده در ایران، سرمایه فرهنگی همچنان پابرجاست؛ تحصیلات دانشگاهی، مهارت‌های حرفه‌ای و نوعی انتظار از ثبات زندگی شهری همچنان وجود دارد. اما کاهش شدید سرمایه اقتصادی باعث شده است امکان بازتولید موقعیت اجتماعی پیشین دشوار شود. حاصل این ناهمترازی نوعی تعلیق منزلت است؛ وضعیتی که در آن عادت‌واره‌های طبقه متوسط همچنان پابرجا هستند، اما شرایط اقتصادی دیگر با آنها سازگار نیست.

این شکاف بیش از هر حوزه‌ای در عرصه مسکن قابل مشاهده است. در سال‌های پس از پایان جنگ ایران و عراق و در دوران بازسازی اقتصادی، دسترسی به مسکن به یکی از مهم‌ترین شاخص‌های تثبیت موقعیت اجتماعی تبدیل شد. مسکن علاوه بر کارکرد مصرفی، به نوعی دارایی پایدار بدل شد که امنیت اقتصادی خانواده را تضمین می‌کرد. با این حال، در دهه‌های بعد افزایش سریع قیمت زمین و واحدهای مسکونی، همراه با تورم‌های پیاپی، فاصله میان توان اقتصادی خانوارها و بازار مسکن را به‌طور قابل توجهی افزایش داد. در نتیجه، بسیاری از خانواده‌هایی که پیش‌تر در محله‌های تثبیت‌شده شهری زندگی می‌کردند، به تدریج به مناطق ارزان‌تر یا شهرهای جدید منتقل شدند.

این جابه‌جایی فضایی را می‌توان با مفهوم دتریتوریالیزاسیون توضیح داد؛ مفهومی که ژیل دلوز و فلیکس گاتاری در کتاب هزار فلات مطرح کرده‌اند. در این چارچوب، قلمرو تنها یک محدوده جغرافیایی نیست، بلکه مجموعه‌ای از روابط اجتماعی، نشانه‌های هویتی و حافظه جمعی است که به مکان معنا می‌بخشد. هنگامی که افراد از چنین قلمروهایی جدا می‌شوند، پیوند آنان با شبکه‌های اجتماعی و نمادهای هویتی نیز دچار گسست می‌شود. بسیاری از محله‌های شهری در ایران چنین نقشی داشته‌اند؛ فضاهایی که در آن روابط همسایگی، شناخت متقابل و تجربه مشترک زندگی شهری شکل گرفته است. انتقال به شهرک‌ها یا شهرهای جدید، که فاقد این پیشینه اجتماعی هستند، در بسیاری موارد به نوعی گسست از این قلمروهای اجتماعی می‌انجامد.

در کنار این گسست مکانی، نوعی فاصله اجتماعی نیز شکل می‌گیرد. ویلیام جولیوس ویلسون جامعه‌شناس آمریکایی در کتاب مشهور خود محرومان واقعی که در سال ۱۹۸۷ منتشر شد، در مطالعه‌ای درباره محله‌های شهری شیکاگو، نشان داد که تمرکز فقر در برخی مناطق شهر موجب می‌شود ساکنان آن مناطق به تدریج از شبکه‌های شغلی و فرصت‌های اجتماعی جدا شوند. ویلسون این وضعیت را نوعی انزوای ساختاری توصیف می‌کند. مساله فقط کاهش درآمد نیست بلکه فاصله گرفتن از مدار اصلی فرصت‌هاست.

در تجربه شهری ایران نیز می‌توان نشانه‌هایی از چنین فرآیندی را مشاهده کرد. سکونت در شهرهای جدید یا حاشیه‌های دورتر شهرها اغلب به معنای فاصله گرفتن از مراکز اشتغال، دانشگاه‌ها، مدارس با کیفیت و فضاهای فرهنگی است. افزایش زمان رفت و آمد، محدود شدن ارتباطات حرفه‌ای و کاهش دسترسی به امکانات شهری به تدریج نوعی فاصله اجتماعی ایجاد می‌کند. در این شرایط، جابه‌جایی مکانی به تدریج به تغییر در موقعیت اجتماعی نیز منجر می‌شود.

در ایران، این روند در بستر تحولات اقتصادی چند دهه اخیر شکل گرفته است. پیامدهای اقتصادی جنگ، تغییرات بازار زمین و مسکن در سال‌های پس از آن و تورم‌های مداوم، به تدریج مسکن را از یک کالای مصرفی به یک دارایی سرمایه‌ای تبدیل کرد. در نتیجه، فاصله میان قیمت مسکن و توان اقتصادی خانوارها به طور پیوسته افزایش یافت. یکی از پیامدهای ملموس این شکاف، جابه‌جایی بخشی از طبقه متوسط به شهرهای جدید پیرامون کلان‌شهرها بوده است. گزارش‌های رصد فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نشان می‌دهد که از دهه ۱۳۹۰ به بعد شمار قابل توجهی از خانوارهای طبقه متوسط فقیرشده از مناطق مرکزی و میانی تهران به شهرهای جدیدی مانند پرند و پردیس منتقل شده‌اند؛ جابه‌جایی‌هایی که اغلب نه از سر انتخاب بلکه در نتیجه فشار فزاینده بازار مسکن رخ داده است.

رئیس کل بانک مرکزی:

بانک‌ها همزمان با کنترل نقدینگی بر تأمین مالی تولید تمرکز کنند

رئیس کل بانک مرکزی در نشست با مدیران عامل بانک‌ها تأکید کرد: شبکه بانکی باید ضمن همراهی با سیاست‌های کنترل نقدینگی و مهار تورم، تأمین مالی بخش تولید را نیز با سرعت و دقت بیشتری دنبال کند.

به گزارش مهر، عبدالناصر همتی رئیس بانک مرکزی در نشست با مدیران عامل بانک‌ها با اشاره به ضرورت رعایت ضوابط مصوب هیئت عالی بانک مرکزی، گفت: بانک‌ها باید در چارچوب نقش اصلی خود در تجهیز منابع، خلق اعتبار و تخصیص تسهیلات حرکت کنند و به گونه‌ای عمل کنند که ضمن پشتیبانی از تأمین مالی تولید از هرگونه اضافه‌برداشت، تخطی از مقررات و رشد نامتعارف ترازنامه که به افزایش نقدینگی منجر می‌شود، پرهیز شود.

وی افزود: بانک مرکزی در اجرای سیاست‌های نظارتی خود جدی است و در صورت تخطی بانک‌ها از ضوابط تعیین‌شده، اقدامات نظارتی و انضباطی لازم را اعمال خواهد کرد.

رئیس هیئت عالی بانک مرکزی همچنین با اشاره به ضرورت فروش اموال مازاد بانک‌ها، تصریح کرد: بانک مرکزی در این مسیر همراه شبکه بانکی خواهد بود و شرکت مدیریت دارایی نیز برای تسهیل این فرآیند، همکاری‌های لازم را انجام خواهد داد.

رئیس بانک مرکزی در پایان تأکید کرد: تحقق هدف کنترل تورم و حفظ ثبات اقتصادی نیازمند همراهی مؤثر شبکه بانکی با بانک مرکزی است؛ همراهی که باید هم در کنترل رشد نقدینگی و مدیریت ترازنامه بانک‌ها و هم در هدایت اعتبارات به سمت فعالیت‌های مولد اقتصاد نمود پیدا کند.

معاون حل اختلاف استان کرمان:

راه‌اندازی شورای حل اختلاف و هیئت‌های صلح تخصصی در مراکز ورزشی کرمان

معاون حل اختلاف استان کرمان در دیدار با مسئولان کمیته حقوق ورزشی استان کرمان، از برنامه ریزی برای راه اندازی هیئت‌های صلح و ایجاد شورای حل اختلاف تخصصی ورزشی با هدف پیشگیری از تشکیل پرونده های قضایی خبر داد.

به گزارش فارس، حجت‌الاسلام‌والمسلمین محمدامیر ابراهیمی اظهار کرد: طولانی‌شدن فرایند رسیدگی در دادگاه‌ها می‌تواند باعث تحت‌الشعاع قرارگرفتن حیثیت مجموعه‌های ورزشی و تضییع انگیزه ورزشکاران شود به همین منظور، راهی برای ورود تخصصی به اختلافات پیش‌بینی شده است تا پیش از آنکه مسائل کوچک مانند آتش زیر خاکستر به بحران تبدیل شوند، با حضور افراد متخصص و ذی نفوذ مدیریت شوند.

این مقام قضایی ادامه داد: برای رسیدگی به پرونده‌های حساس و کلان، پیگیر دریافت مجوز شورای حل اختلاف تخصصی ورزشی هستیم و همچنین به دلیل زمان بر بودن فرایند قانونی تشکیل این شورا، هیئت‌های صلح به‌صورت فوری راه‌اندازی می‌شود.

معاون قضایی رئیس کل دادگستری استان کرمان ادامه داد: با معرفی تعدادی از افراد

صاحب‌نفوذ و معتمد هیئت‌های ورزشی و پس از دریافت ابلاغ برای صلح یاران، می‌توان با ورود به اختلافات و میانجی گری میان طرفین، شرایط جبران خسارت‌های مالی و جانی را فراهم کرده و از صدور احکام سنگین و حبس جلوگیری شود.

قطـرات آب را چـون لـحظات زنـدگی ارج نهیـم

وزارت نیـرو
شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور
(دفتر تخصصی)
شرکت آب و فاضلاب استان کرمان

آگهی مناقصه
شماره ۱۵۶/ ب /۰۳–۱۴۰۵ م.ع
نوبت دوم

شرکت آب و فاضلاب استان کرمان در نظر دارد مناقصه عمومی با موضوع: احداث مخزن ۵۰۰ متر مکعبی قطب آباد و بازسازی خط انتقال طرزبم به شماره سامانه ستاد ایران ۲۰۰۵۰۰۵۹۶۳۰۰۰۱۸۷ را با برآورد: ۵۸٫۳۸۸٫۵۹۸٫۱۳۸ ریال و مبلغ تضمین فرآیند ارجاع کار: ۲٫۹۱۹٫۴۳۰٫۰۰۰ ریال از محل اعتبارات عمرانی با حداقل تعداد: ۱ به پیمانکاران واجد شرایط واگذار نماید لذا از کلیه شرکت هایی که دارای گواهی معتبر صلاحیت انجام کار دارای حداقل رتبه ۵، در رشته آب می باشند دعوت می شود.

کلیه مراحل برگزاری مناقصات از دریافت اسناد مناقصات تا ارائه پیشنهاد مناقصه گران و بازگشایی پاکت ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (سامانه ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

برنامه زمانی مناقصه:
تاریخ انتشار مناقصه در سامانه تاریخ ۱۴۰۵/۰۳/۱۴ می باشد.
مهلت زمانی دریافت اسناد مناقصه از سایت: ساعت ۱۹:۰۰ روز سه شنبه تاریخ ۱۴۰۵/۰۳/۲۶
مهلت زمانی ارائه پیشنهاد: ساعت ۱۹ روز دوشنبه تاریخ ۱۴۰۵/۰۴/۰۸
تاریخ تحویل ضمانتنامه به دبیرخانه شرکت ساعت ۱۴:۰۰ تاریخ ۱۴۰۵/۰۴/۰۸
زمان بازگشایی پاکت ها: ساعت ۰۸:۱۰ روز سه شنبه تاریخ ۱۴۰۵/۰۴/۰۹

لازم به ذکر است:
- در جلسه ی گشایش پاکات ،مناقصه یک نفر نماینده از هر کدام از شرکت کنندگان میتواند حضور داشته باشد.
-ضمانت نامه می تواند به یکی از روشهای زیر ارائه شود:
الف -۱ - ضمانت نامه بانکی جهت شرکت در مناقصه لازم است شرکت کنندگان نسبت به ارائه «ضمانت نامه فرایند ارجاع کار» منطبق بر آخرین نسخه آیین نامه تضمین معاملات دولتی اقدام نمایند (بدیهی است ارائه هر گونه ضمانت نامه خارج از فرمت آئین نامه از جمله ضمانت نامه شرکت در مناقصه قابل پذیرش نمی باشد و شرکت کننده از ادامه روند مناقصه حذف خواهد شد.)
-ضمانت نامه مربوط به موضوع مناقصه باید به مدت ۹۰ روز از آخرین تاریخ تحویل پیشنهاد قیمت اعتبار داشته باشد و برای سه ماه نیز قابل تمدید باشد.
الف-۲- فیش واریزی:
- ارائه فیش واریز وجه نقد به حساب بانکی سپرده حساب زیر :
- مناقصه های داخلی به حساب بانک ملت به شماره ۱۸۶۰۸۱۹۵۷۷ با شناسه واریز ۲۶۵۷۴۸۰۳۰۲۳۱۶۴ بنام شرکت آب و فاضلاب کرمان
- مناقصه های عمرانی به حساب IR۷۶۰۱۰۰۰۰۴۰۰۱۰۲۵۹۰۷۱۴۶۵۳۲ به نام تمرکز وجوه سپرده شرکت آب و فاضلاب به شناسه واریز ۹۲۹۲۱۸۷۰۰۲۴۰۰۱۰۲۵۹۰۷۱۴۶۵۳۲۰۰۰۰

آدرس: کرمان بلوار ۲۲ بهمن - نبش بلوار ساوه، شرکت آب و فاضلاب استان کرمان دفتر قراردادها و تلفن ۰۳۴۳۳۲۲۲۲۸۲

مدیریت روابط عمومی و آموزش همگانی